

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt X. Martini Lutheri mors, & de eo iudicium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

Martini Lutheri mors, & de eo iudicium.

NObilitavit hoc idem tempus Martini Lutheri mors, quæ Illebij* accidit in Comitum Mansfeldiorum oppido, vbi natales habuerat. Varij ex Catholicis Scriptoribus varia recensent diuinæ vltionis signa, seu certè cognita, seu per famam vulgata, quæ instar Poëtæ narrat quandoque quod conuenit potiùs quam quod euenit. Defecit anno climacterico. Quispiam, cui libere argutijs ludere, diceret, caelestes orbis videri per hoc voluisse, se quoque aliquid benemereri in extinguendo monstro tam noxiè pestilenti.

Fecundo ingenio præditus fuit, sed huiusmodi, vt plurimum acerbi, nihil vniquam maturi protulerit: quippe ne vnam quidem illius meditationem reperias, quæ legentis animum expleat, & quæ non magis imitetur gigantem abortiuum, quàm fetum perfectum. Mens quidem illi robusta, sed vastatori aptior quàm ædificatori: atque ita spectamus Catholicam Religionem ab eo pluribus in Regnis euersam, sed eiusdem doctrinam angusta in regione fundatam. Copiosam rerum eruditionem obtinuit, sed quasi plurimæ supellectilis congeriem, siue nummis æneis locuples ærarium, non quasi vestiarium nobilium aulæorum, siue vnionum gemmarumque thesaurum. Et hac ipsa eruditionis affluentia vsus fuerat veluti quâdam imbris æstiuæ procellâ, quæ tellurem vsquequaque obruit, nusquam ad fecunditatem imbuit: nullum enim argumentum, variarum historiarum notitiâ, vel multorum auctorum lectione indigum, ab illo vniquam illustratum. Fuit eloquens lingua & calamo; sed instar turbinis puluerem attollentis ad oculos occæcandos, non placidi fontis pellucidam aquam effluentis ad recreandos; cum in tot eius Operibus ne vnam quidem periodum inuenire liceat, quæ incultum & agreste quiddam non præ se ferat. Audacem se præbuit, non fortem; suetus rixas initio per impetum aggreddi, postea per timorem prosequi, veritus ne despiciatui haberetur, neve sibi venia denegaretur. Nemo petulantior in conculcandis ipsis regnantium Sceptra, dumodò à se remotis, lutulento pede, per suas nimirum contumelias veriùs quàm satyras: nemo illo formidolosior, cum propè instabant pericula. Sæpè dolorem prætulit, quod vsque eò progressus fuisset aduersus Pontificem; sed pertinaciter adhuc pugnavit, quod iam præcisum à tergo pontem sibi crederet:

Pars I.

Cccc

deret:

* 18. Febr.
1546. Vide
Spondan.
eodem anno
à num. 12.
ad 15.

deret: atque eâ spuria fortitudine usus est; quam Aristo teles bellis tribuit, quæ acriter pugnant, cum ad sua spelæa paludesque receptum non habent. Sæpius obtulit silentium, si pariter aduersari tacuissent: in quo palam fecit, se ab honoris humani zeloty, non à Diuini studio moueri. Rem Christianam peruertit, sed magis aliorum iacturâ quàm suo lucro. Eum Principes sunt secuti, sed ut ipsi ditescerent, non ut illum ditarent: vnde semper in egestate iacuit, eò miseriore, quò ipsius superbiæ magis inuisa magisque eiusdem intemperantiæ intolerabilis. Multis principatibus prouocauit Ecclesiam: sed visum est id ipsum ex Diuino consilio valuisse ad hanc mysticam vitem potiùs putandam, quàm obruncandam, cum eadem ex causâ & in Fide Catholica vegetiores, & in omni virtutum genere fecundiores euaserint palmites illi, qui viti conuulsi perstitere: atque ex hoc ipso visum est non tam diminui, quam perpurgari aurum, ut eius probitas emicaret, collata cum fordibus segregatis; cum patuerit in atroci illa Christiani generis seditione, quænam esset pars fidelis, quæ sincera Respublica, & non rebellium turba; hoc est, pars maior, nobilior, doctior, moratior, sanctior. Perennis permansit in posterorum memoria; sed perennitas infamiæ veriùs quàm gloriæ: cum & numero frequentiores sint, & auctoritate præstantiores ij qui hominem ut hæresiarcham detestantur, quàm qui ut Prophetam venerantur.

A Suauî narratur, Tridentum ac Romam maiori affecta fuisse gaudio ex abrupto Germanico Colloquio, obituque Lutheri, quàm mœrore ex Palatini & Palatinatus hæresi: *Sed ea, quæ ad nostram usque ætatem euenere, palam fecisse, Martinum tantummodò admodum præfuisse, causas verò alias potentiores atque abstrusiores.* Hoc postremum satis superque refellitur per ea quibus consimile sophisma diluuntur in cæde Zuinglij à Suauî conflatum. Ceterà dubitandum non est, Concilio ac Pontifici placuisse Colloquij cessationem. Martini quidem illi formidabant, ne qua ibi concordia cuderetur, sinceritati Fidei, & Ecclesiæ auctoritati perniciofa, per summum dedecus Concilij, cuius erat huiusmodi rebus legitime prospicere, quodque ad eas componendas tanto Ecclesiasticorum incommodo coalescerat, ipsâ Germaniâ efflagitante: adeoque lætabantur, spectantem Ecclesiam ab eo subtractam periculo, eaque ratione subtractam, ut inuidia recideret in hæreticos, qui Colloquium præciderant, nihil in eo Pontificiis molientibus, vnde simplici Germanorum multitudini turbatores concordie viderentur. At fuisse Pontificios in spem magnam erectos morte Lutheri, neque verum confiterentur

ex monumentis, quæ videre est, neque simile vero ex rerum conditionibus, quas obseruare licet: nisi fortè Suauis de imperitæ turbæ spe loqueretur; cuius sensa proferre quasi vnius Reipublicæ, vniufque Principatus sensa, pudendum certè Suauis, satis gnaro, nullas esse posse Athenas adeò doctas, vbi turba ignara non sit; & ne Platonem quidem existimasse, illam in sua commentitia ciuitate futuram fuisse prudentem. Enimuerò homines facti conscij, & rerum ciuiliū intelligentes, nullam super Lutheri cineribus spei molem extruere potuerunt.

3 Scripserat multos ante annos ad Pontificem Contarenus, vt suo loco narratur: Si non Lutherus modò, sed cuncti Doctores hæretici non, inquit, extincti, sed ad Fidem reuocati fuissent, nihil id fuisse permoturum Principes ac populos ad hæresim deserendam, cui non ex opinionis errore, sed ex ingluuie rapinarum, ac licentiæ cupiditate inhærebant defixi. Id ipsum comprobarunt exempla in morte tot veterum hæresiarcharum, nuper in funere Ioannis Hussi, ac postremò Vlrici Zuinglij. Et tamen his extinctis, ipsorum hæreses non tam altas radices egerant quàm eo tempore Lutherana. Lætabantur itaque eo funere cordati Catholici, itidem ac lætatur obsessa ciuitas ruinâ collabentis hostium machinæ; non quasi conuulsa iam mœnia illius casu resurgant, sed quòd ciues metu liberentur stragis nouæ, quam infesta moles minitabatur. Nos verò calamum ad Concilium conuertamus.

CAPVT XI.

Quæ post tertiam Sessionem agitata. Quæ proposita ad sacrarum Literarum libros comprobandos. Vbi etiam expenditur, quousque Florentina Synodus perdurauerit.

1 **M**olesta Legatis accidit ea quæcumque fuerit trium Episcoporum contradictio in Sessione præterita. Videbatur ipsis probi Senatoris officium esse, in priuatis consultationibus sententiam liberè dicere; ac vbi oppositum maiori sententiarum numero statutum fuisset, hoc ipsum postea tamquam propriam sententiam tueri in Cõuentibus publicis, auctà per eam concordia professionem & auctoritate Decretis, & reuerentiâ Senatui. Quapropter in proximo congressu * singulos Montanus orauit, vt acquiescerent titulo satis amplo ac decoro, quo Synodus appellabatur, prout reuerà erat, *Oecumenica & Generalis*: quæ huic addenda

* 8. Februarij 1546.

Cccc 2

qui-